

EL POBLE: CATALA

5 Cts.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ SEMPRE PAR. ICIPIACIÓ A LA NOSTRA BIBLIOTECAT CATALUNYA Y NACIONS IBERIQUES: 4 PAGES UNIFORMES PAISOS D'UNIO POSTAL: 5 PAGES UNIFORMES

ANY VII • Barcelona, dijous, 8 de setembre de 1910 • NUM. 2.013

PREUS DE SUSCRIPCIÓ AB UN VOLUM TRIMESTRAL DE LA NOSTRA BIBLIOTECAT CATALUNYA Y NACIONS IBERIQUES: 5 PAGES UNIFORMES PAISOS D'UNIO POSTAL: 5 PAGES UNIFORMES

5 Cts.

CLÍNICA C. CROUS Herpes, Tuberculosis pulmonar, Vias urinarias. Curación segura y rápida. CARMEN. NUM. 56, PRINCIPAL.—Véase anuncio cuarta página.

Màquines pera cosir
Màquines pera fer mitja
Santasusana
ABANS: CARME, 34
ARA: CARME, 40
CANTONADA CARRER DE DOCTOR DOU

VICHY CATALAN
BALNEARI DE PRIMER ORDRE - TEMPORADA DE PRIMER DE MAIG A 30 D'OCTUBRE
Situat entre l'estació i el poble de Caldes de Malavella (Girona). Telèfon de la xarxa de Girona combinada amb la xarxa de Barcelona. Distància de Barcelona: En tren lleuger, 4 hores, 30 m.; en tren correu, 3 hores. Aigües miner-medicinals, termals de 60 graus, alcalines, bicarbonat-sòdiques. Sense rival per a l'ARTRITIS, LA DIABETES i les afeccions de l'ESTÓMAC, FETES i MÈDULA. Grans comoditats i servei esmerat en totes les seves dependències.
Administració: Rambla de les Flors, 18, enressol.—Barcelona

El triomf del Vendrell

L'eficàcia de la paraula

Les eleccions del Vendrell, són un testimoni de la fecunditat de la voluntat. Tots ens posarem drets, però impedint que el venturessi el cor de la seva abundància i totes les mans foren per a contentir i totes les veus per a anatematitzar. La mobilització de l'Esquerra va esser completa. Cap partit a Catalunya, ha donat com ara ella, una impressió de força i de disciplina. Tota la nostra energia va anar sobre'l Vendrell i el miracle se féu, donant-nos l'exemplaritat de que les despeses se produïren sempre que no hi ha cor per a anar amb la recta direcció d'una bala a l'assoliment de lo proposat. Un partit d'actuar com una agrupació de lo que hem convingut en anomenar professors d'energia, perquè si la vida es una lluita de forces, la política també ho és i la tenacitat constituirà el primer valor per la victòria.

La fecunditat de la voluntat: heusquí l'ensenyansa, però també l'eficàcia de la paraula. Què n'aria d'any que en els reconeixits pobles de la Segarra, no se hauria sentit la paraula d'un home dirigint als altres homes aplegats en la plaça! Desde'l dies milenaris, una sola veu se sentia en els pobles, la veu del capellà que dominicalment feia el seu sermó de la montanya, barrejant els misticismes agressors del seminari, ab els incidents de la vida del poble. Ell definia lo del cel i lo de la terra i en aquell reó de món era la Paraula. A voltes, en dies d'eleccions, en una sala de ball, o en una taverna, o en el pati de casa! Quimut, ens senyors reuneixen a uns quants pàgodes, i familiarment, els hi deien que's votessin y que si ho feien, fulano, es a dir, el secretari, o l'arcalde, o'l menescal, els hi donarien la recompença. Y ho feien. Y en contra dels pobres pàgodes que's treien un parell de duros, fent un favor a un senyor que's ho hauria demanat, votava la minoria dels pàgodes, dels pocs que reben periòdics i saben coses de Barcelona y que com fluen els atenen idees.

La democràcia y el catalanisme, contra l'analfabetisme rural, contra tots els arcaïsmes de la pagesia, no podia oposar més que la paraula, corrent pels pobles, com en temps dels mestres, y dels frares, predicadors, cridant la bona nova. Però ningú hi anava a la montanya. La paraula reformadora, restava en les terres baixes y ciutadanes y tan sols dominicalment, totusada, donant idea de l'eternitat, seguia la veu de la trona.

Aquests dies hem pujat als pobles llunyans y amagats, y en les plaçes, els nostres oradors els hi han parlat de dignitat ciutadana, de què'l pecat d'abdicació de sobirania, comensa en la venda del vot, però acaba ab el fill mort a Melilla, que ab el vot que donaven autòcrates la permanència de les contribucions esorbitants, que aquell home que's comprava, comprava també la seva conformitat ab l'arcalde cació y el capellà intolent y el poble brut y les terres sense regadiu y l'escola pudenta y aquell sortit que cada any els hi robava'l minyons. Com que la paraula no era retòrica, com que sortia de les entranyes, els pàgodes se la menjaven y en la seva ànima se feia claror y se'ls hi encenia, talment com quan pel cor d'un poble passa una rima. No les havien sentides mai aquelles coses, però a la seva manera les presentien, y es clar, a l'escoltar, s'entregaven.

Quin paragraf a l'Elogi de la Paraula! den Maragall, ab l'Elogi d'aquesta paraula que desentel·la els esperits dels pàgodes y els hi fa tremolar les entranyes, com si sentissin la veu d'una Anunciació!

La fecunditat de la voluntat, però també l'eficàcia de la paraula... A l'endemà de les eleccions se va veure que els pobles que millor havien complert eren aquells que havien escoltat la paraula dels factors, dels homes nous, a la plaça. Per

Si tingués prou autoritat pera fer-ho, li pregaria que's dignés admetre la meua felicitació que si bé, com abans he dit, moltes de les que rebria la guanyaren en importància, dubto que n'hi hagi cap que la sobrepuigi en sinceritat.

El Nacionalisme català avui està d'enhorabona, com també tot Catalunya y fins les Corts espanyoles, ja que segons el meu humil sentir voste en elles hi feia falta de debó.

Permetim que termini la present ab dos crits que'm surten del cor, pera montar a mos llabris:

Visca en Jaume Carner, diputat!
Visca Catalunya!
Soc de voste admirador y humil correligionari que L. B. I. m., Emili Serrat Banquells.

De Madrid estant

Accident del treball

Següirem rendint culte al succés del dia. «El crímen del Guadarrama».

Els empleats de l'Ajuntament de Madrid volen mostrar part en la causa. Han celebrat una reunió designant un advocat; volen anar a l'extermini contra'l policia Coll.

Funden la seva actitud en devers de companyerisme, y l'arcalde de Madrid, que sembla que estimava molt al senyor Sánchez Lara perquè era un oficial segon del Negociat municipal de tenebreria de llibres intel·ligent y discret, veu ab bons ulls la conducta del personal de l'Ajuntament.

Ahí varen reunir-se, assistint a l'acte, dos o tres regidors. A la reunió predominaren temperaments de violència y fins va resoldre's publicar una fulla molt valenta, que aquesta tarda repartien pels carrers.

«Sánchez Lara ha sido víctima de un asesinato inicuo y sus compañeros temen el deber de vengarlo».

Els policies, per altra part, també celebraren reunions y prenen acords en favor del marit calderoní. Qüestió corporativa, una lluita de burocracies, municipals contra policies.

Això distingeix a l'opinió pública, apassionant els ànims per algun temps.

Un criminalista y regidor a la vegada, ha donat un informe justificant l'intervenció dels companys den Sánchez de Lara. És un document que arriba a l'ani-ma, ple de lògica y dureses contra'l marit venjatiu.

Per altra part, l'Ajuntament es possible que a la sessió pròxima prengui un acord dedicant un homenatge a la víctima.

Es natural y tampoc hi trobaria res que dir si accedissin donar una indemnització a la família del mort.

Heusquí un cas de dret que no se li ha ocorregut al regidor criminalista y que no obstant es ben clar.

En Sánchez Lara, a l'anar al Guadarrama pera fer malifetes contra l'honra den Coll y distreure a la seva senyora, ho feia ab una llicència donada per l'arcalde de Madrid senyor Francos Rodríguez.

Una llicència pera que anés a distreure d'aires purs.

Pertant a la buxaca aquest permís va passar el greu cas que li ha costat la vida.

El fet està ben definit.

«Un accidente del trabajo».

Madrid, 6 setembre.

Acció Política y Social

(En aquesta Secció publicarem l'anual de tots els actes que celebrin els Centres d'Esquerra de Catalunya, y dels quals ens donguin avís anticipat)

Centre Nacionalista Republicà.—
Districte VII. — Manso, 52, baixos.
— El prop·vinent dissabte, dia 10, a les deu de la vetlla, el jove don Josep Maria Labranya donarà una conferència, disertant el tema: «Estudi crític de les Religions».

LA SITUACIO DE PORTUGAL

Una monarquia que trontolla

Hi ha en les eleccions portugueses, com en les espanyoles, una tradició de falsejament, de corrupció del sufragi. Els governs acostumen a fabricar les seves majories pels procediments del frau y de la pressió oficial. Els esforços dels partits d'oposició han donat fins ara ben poc resultat. Qui té'l manubri ministerial, guanya sempre, orut o nèt.

En les darreres eleccions, el govern den Teixeira de Sousa no ha renunciat pas a les males arts electorals. Però sembla que no les ha usades tant com altres governs. D'aquí que no hagi obtingut una majoria de diputats prou nombrosa pera poder resistir satisfactoriament la doble escosma del bloc conservador clerical y dels republicans.

Els escrutinis electorals donen a cada partit el següent nombre d'eleigits:

Regeneradors (ministerials)	88
Bloc conservador-catòlic	45
Republicans	14
Independents	1

A 28 vots queda reduïda la majoria del govern. Y cal tenir en compte que moltes actes dels diputats elecces ministerials porten greus protestes; es quasi segur que algunes seran anul·lades. Això minvarà encara més la reduïda majoria ministerial.

Els republicans seran àrbitres de la situació parlamentària. El primer y quasi

DE TEATRE CATALA

Lo que serà la próxima temporada

EL ROMEO Y EL PRINCIPAL

LO QUE PENSEN LES DUES EMPRESAS

Heusquí un cas ben curiós. Allí cap a finals de maig, a l'acabament de la temporada teatral, tothom estava desmaiat. Autors, actors, empresaris, aficionats, tota la gent que viu, treballa o's preocupa de Teatre Català, tots feien la cara llarga, tots parlaven funeràriament de l'avenir de la nostra escena, tots lloaven entre sospirs, els més pessimistes promètics.

Hi hagué un moment en que semblà cosa fatal, inexorable, que la dramaturgia catalana no trobaria lloc, aquest hivern, en cap dels escenaris de Barcelona; que no's trobaria un empresari prou abnegat pera obrir les portes de qualsevol teatre, anunciant el propòsit de fer una temporada ab repertori català. Semblava que un malastre pesés damunt del nostre teatre, preludiant la seva desaparició definitiva. Y alguns, qui ab una certa alegria, qui ab profund dolor de la seva ànima, fins arribaren a cantar els darrers pensaments.

La situació era realment compromesa. En la premsa, que estima les coses de Catalunya sortint articles dolents de l'estat en que's veia'l nostre teatre, tot proposant cadascú els remeis que li semblaven més apropiats, pera realisar-lo novament. Y sigui que aquelles veus generoses trobessin resó en el cor entusiasta de vers amadors del teatre català, sigui que el camí natural de les coses ja fos aquest, —perquè'l teatre, com tot lo que es substancia viva d'un poble, no arriba al cap de avall d'una decadència que no sigui pera ressorgir ab vitalitat més poderosa,—avui, pocs mesos després d'aquells pessimistes auguris, ens trobem davant d'una nova temporada que promet esser de fecunda renovació per al nostre teatre.

Avui temem, no una empresa de teatre català, sinó dues; y totes dues animades de grans propòsits, totes dues desitjoses de treballar ab fe y entusiasme per l'enaltiment de la dramaturgia catalana, totes dues donant lloc preferent en els seus cartells y escenaris respectius, a les obres dels autors de la terra.

Nosaltres, que estimem el teatre una de les més altes y vigoroses manifestacions de l'espiritualitat d'un poble y, sense cap mena de dubte, la que més clarament li dona consciència de la seva unitat nacional, veiem ab goig aquests falaguers auguris de ressorgiment. Tot el nostre cor y el nostre entusiasme està al costat de les dues empreses que venen a treballar per la gloria de la dramaturgia catalana. A totes dues desitgem bon acort y encoratgem a realisar valentment la tasca que s'emprenen. No pensin en vanes competències de botiga. Pensin no més en la noble emulació de qui va a dur a terme una gran obra y desitja sobrepujar, en el propòsit y en l'efors, a tots els de més que també hi colaboren.

Y ara, desitjant oferir el nostre concurs a les dues empreses, ofertes la publicitat de les nostres columnes, sempre obertes a tot lo que sigui enaltiment de les coses catalanes, anem a donar compte de lo que pensen fer al Romeo y al Principal, durant la vinenta temporada, comensant per la vella casa del carrer de l'Hospital, com a merescut homenatge a l'escenari que fou bressol del nostre teatre.

Corresponsal

Al Romeo

Arribats a l'Administració del teatre Romeo, aquella rònega Administració que sembla'l despatx d'una casa de comerç de l'any 70, preguntàrem pel representant de l'empresa. Un xicot viu, nirió, de paraula veement y una mica agressiva, va respondre's, treient el cap per la finestra de comptaduria. Era en Jaumandreu, el representant que cercàvem.

Exposat l'objecte de la nostra visita, va fernes passar la tanca de fusta que separa del públic el santuari administratiu, y allí, assegut davant de la taula testimonial de tots els incidents y accidents per què ha passat el teatre català, va dirnos amablement tots els projectes y esperances de l'empresa. Heusquí un resum de les seves paraules:

La companyia catalana del teatre Romeo està formada a base de gent jove plena de fe y d'entusiasme. La majoria d'ells són avui desconeguts del públic; però n'hi ha molts que tenen grans condicions d'actors y estan segurament destinats a ocupar un lloc honorable en la escena catalana. Entre'ls elements coneguts hi ha les senyores Baró,—Emilia y Antonia,—Fremont, Verdier, Cazorla, Gotarredona y Bayona, y els senyors Carles Capdevila, Aymerych, Casals, Puiggrall y Lopera. De la direcció artística n'està encarregat en Carles Capdevila, actor remarcable per la seva serietat y consciència y home d'una vasta cultura literària y de grans iniciatives.

En quant a obres, ne tenim d'entregades o de promeses, den Guimerà, de l'Iglesias den Pous y Pagès, den Morató, den Gual, den Crehuet, den Burgas, den Felip Palma y de molts altres que fora llarg anomenar. Respecte a les traduccions se'n faran poques, ja que'l nostre propòsit es favorir principalment la producció teatral

Al Principal

An en Franguesa no'l poguerem aconsegüir fins a les onze de la nit, en un recó del cafè de París, on estava parlant de teatres ab en Trullis, el representant de l'empresa del Principal, y dos altres senyors que feien cara també de tenir-hi que veure.

Patriarcal, reventant pel dolce far niente de l'estiu, el vell empresari va rebre'ns ab amical efusió. Però, a l'expressar l'objecte de la visita, en Franguesa, més gat vell de coses de teatre, se tancà en una extrema reserva. Heusquí lo que poguerem arrencar-li a força de preguntes:

La companyia estarà formada pels més importants elements de les companyies que s'han succeït al teatre català quan jo era a Romea, reforçats ab nous elements. De senyores tindrem la Xirgu, la Morera, la Parredes, la Josefina Santalucia, la Soto,

Després d'aquesta primera estrena, vindrà la del poema dramàtic «L'amor dels tres reis», den Sem Benelli, que està traduït en vers y desenvol·larà segurament la curiositat dels centres literaris. An aquesta seguirà la de «La noia maca», comèdia en tres actes de l'Ignasi Iglesias, que es una de les coses més intenses que han sortit de la ploma de l'il·lustre dramaturg català. Y successivament aniran estrenant-se «El magistral», farsa en tres actes de A. W. Pinero; «En Joan Bonhomes», comèdia en quatre actes den J. Pous y Pagès; «El tresor», comèdia en tres actes den Josep Morató, y «La Verge follia», den Bataille, traduïda per en Carles Costa. Totes aquestes s'estrenaran per l'orde que està indicat. Després vindran «Catalunya comtat gran», den Crehuet; «Burgueses», dels germans D. y V. Corominas, y moltes d'altres que tenim promeses o en cartera, entre elles una de l'eminent dramaturg don Angel Guimerà, que encara no té títol.

Ademés de lo dit, l'Adrià Gual, que ha deixat la direcció del teatre pera atendre a obligacions imperioses, té en projecte donar tres sessions de Teatre Íntim, algunes de les quals cridaran poderosament l'atenció per la seva novetat. No podem divulgar encara de lo que's tracta, perquè en Gual desitja guardar el secret fins que's publicuin els programes y les condicions de l'abonament, que serà probablement a les primeres de l'any nou.

Com a projectes, l'empresa té el pla donar uns funcions matinals els diumenges, posant en escena les millors obres del repertori y lo més sobresorint de lo que s'estreni. Tenim també'l propòsit de fer diariament uns sessions de tarda, que duraran de sis a vuit y en les quals se representará una obra lírica y una comèdia. El nostre intent es atreure al teatre català elements que avui se dispersen pels teatres de esgnerò chico; y ja no cal dir que procurarem de moment jor-narlos obres de gros públic. Ja sabem que això'n valdrà la reventada de molts de vòstes, els crítics de teatre; però hi ha coses que no més comporten una manera de ferles y nosaltres no podem a treure certs elements més que satisfent els seus gustos. Després ja tractarem de se'ls refinar. Aquestes sessions comensaran fentse ab quinter: si el públic respon, com esperem, tenim el propòsit de anar millorant aquestes sessions, que podrien molt bé convertir-se en la base pera una temporada lírica.

Y no puc dir res més sinó que fem uns abonaments especials d'entrada a platja pera tota la temporada, abonaments que valdran trenta pessetes, y que funcionaran en els seus dies corresponents les societats que ja són tradicionals d'aquell teatre.

Sabut tot lo que volíem, ens despedírem den Jaumandreu, remerciant-lo de la seva amabilitat, pera anar a la casa den Franguesa, l'altre de Teatre Català que tindrem al Principal y sabíem arribat de fresc dels banys de la Preste.

En Franguesa no'l poguerem aconsegüir fins a les onze de la nit, en un recó del cafè de París, on estava parlant de teatres ab en Trullis, el representant de l'empresa del Principal, y dos altres senyors que feien cara també de tenir-hi que veure.

Patriarcal, reventant pel dolce far niente de l'estiu, el vell empresari va rebre'ns ab amical efusió. Però, a l'expressar l'objecte de la visita, en Franguesa, més gat vell de coses de teatre, se tancà en una extrema reserva. Heusquí lo que poguerem arrencar-li a força de preguntes:

La companyia estarà formada pels més importants elements de les companyies que s'han succeït al teatre català quan jo era a Romea, reforçats ab nous elements. De senyores tindrem la Xirgu, la Morera, la Parredes, la Josefina Santalucia, la Soto,

